

alhier, namens zijne Regeering, ter zake eene omstandige Nota overhandigd, waarvan het slot luidde als volgt:

» Nous sommes donc pleinement autorisés à demander au Gouvernement néerlandais de reconnaître cette rivière (le Tapanahoni) comme étant avec le Maroni la frontière entre ses possessions et les nôtres, et j'ai ordre de notifier à Votre Excellence les droits du Gouvernement de la République sur le territoire dont il s'agit.

» Je me plais à espérer que le Gouvernement du Roi voudra bien, après s'être rendu compte de la valeur de ces considérations, admettre qu'en revendiquant la frontière du Tapanahoni nous n'émettons pas une prétention excessive et que notre demande actuelle n'est que l'expression des droits que nous confèrent les traités.

De Regeering der Fransche Republiek stelde alzoo tegenover de bewering der Nederlandsche Regeering, dat de rivier de Lawa de grensscheiding is tusschen beide koloniën, den eisch, dat daarvoor de rivier de Tapanahoni zou worden aangenomen en het recht der Fransche Republiek op het gebied gelegen tusschen beide rivieren dezerzijds zou worden erkend.

Den 16den Juli d. a. v. werd voormelde Nota beantwoord in den vorm van een brief door 's Konings gezant te Parijs aan den Franschen Minister van Buitenlandsche Zaken gericht; de slotsom van dien brief luidde als volgt:

» Je me plais à espérer, Monsieur le Ministre, qu'après avoir pris connaissance de ce qui précède, Votre Excellence voudra bien reconnaître que les arguments dont Monsieur le Ministre de la République à la Haye s'est servi dans sa note du 19 juin dr. se trouvent entièrement refusés, et que le Gouvernement du Roi est en droit de considérer le territoire entre le Tapanahoni et la Lawa comme faisant parti de la colonie de Surinam.

» Dans cet état de choses le Gouvernement du Roi se croit justifié à maintenir ses droits sur le territoire en litige et à notifier ces droits au Gouvernement de la République française.

» Si toutefois le Gouvernement de la République croyait ne pas pouvoir admettre les considérations présentées en faveur des droits du Gouvernement néerlandais et persistait dans ses prétentions sur le territoire contesté, je suis chargé par le Gouvernement du Roi de proposer à Votre Excellence de soumettre la question à l'arbitrage d'une Puissance tierce.

Het komt den ondergeteekenden voor, dat het uit deze gewisselde stukken volkomen blijkt, dat het geschil zich bepaalt tot de vraag: of de historische grens tusschen Suriname en Cayenne is de rivier de Lawa of de Tapanahoni, en dus of het gebied, tusschen beide rivieren gelegen, behoort tot de Nederlandsche of tot de Fransche kolonie.

2°. Volgens de meening der ondergeteekenden zal, ter voorkoming van eenigen zweem van misverstand tusschen de compromittenten, den te benoemen scheidsrechter uitsluitend en in verband met de bewoordingen der Conventie ter uitspraak de vraag moeten worden voorgelegd of de rivier de Lawa of de Tapanahoni moet gelden als grens tusschen de beide koloniën.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,
HARTSEN.

De Minister van Koloniën,
KEUCHENIUS.

De Commissie van Rapporteurs heeft gemeend met de mededeeling van dit Antwoord aan de Vergadering haar Eindverslag te kunnen sluiten.

Vastgesteld 18 Januari 1889.

VAN GENNEP.
VAN TIENHOVEN.
KAPPEYNE VAN DE COPPELLO.
SIX.
VAN WELDEREN RENGERS.

VOORLOOPIG VERSLAG DER COMMISSIE VAN RAP-
PORTEURS over het ontwerp van wet tot vaststelling
van hoofdstuk IV der Staatsbegroting voor het dienst-
jaar 1889.

De behandeling van dit wetsontwerp in de afdeelingen gaf tot de volgende uitkomsten aanleiding.

Beleid van den Minister. Eenige leden in twee afdeelingen wenschten een woord van hulde te brengen aan den Minister voor de voortvarendheid gedurende den korten tijd van zijn bestuur in verschillende opzichten betoond. Andere leden meenden bij dit woord van lof de opmerking niet achterwege te moeten houden, dat in sommige gevallen de voorbereiding reeds onder de vorige Regeering had plaats gevonden.

Enquête. Eenige leden hadden met genoegen gezien, dat de Minister de voortzetting der gehouden enquête naar den toestand van fabrieken en werkplaatsen aan eene Staatscommissie wilde opdragen; zij hechtten bijzonder hunne goedkeuring aan de verklaring van den Minister, dat men bij de sociale wetgeving niet omzichtigheid moest te werk gaan. Een lid sprak den wensch uit, dat het onderzoek dier Staatscommissie ook zoude worden uitgestrekt tot den veldarbeid. Van andere zijde werd er aangedrongen op eene spoedige herziening der enquête-wet, opdat ook ten aanzien van de Eerste Kamer deze zaak geregeld moge worden.

Politie. In twee afdeelingen kwam dit onderwerp ter sprake. Door sommige leden werd de noodzakelijkheid betoogd om de rijkspolitie te versterken, vooral om de bedelarij te kunnen tegengaan, die ten platten lande in den laatsten tijd onrustbarend is toegenomen. Door anderen werd er op gewezen, dat het verband tusschen politie en justitie beter geregeld behoort te worden, wat vooral bij het wapen der marechaussee te wenschen overlaet. Versterking van rijkspolitie zoude, naar het oordeel van eenige leden, behooren samen te gaan met eene vereeniging van de rijksveldwacht met de marechaussee of, gelijk enkelen wenschten, zoo, dat de marechaussee bij de rijksveldwacht zoude worden ingedeeld, of wel, gelijk anderen beter achtten, dat de rijkspolitie alleen uit marechaussee zoude bestaan, met eene reorganisatie van het wapen.

Herziening onzer wetboeken. Door eenige leden werd er op aangedrongen, dat reeds dadelijk een aanvang zoude worden gemaakt, met de herziening van het eerste boek van het Burgerlijk Wetboek en van de regeling van de faillissementen en dat verder telkens, wanneer een daarvoor geschikt gedeelte door de Staatscommissie zoude zijn gereed gemaakt, met de verdere indiening der ontwerpen zoude worde voortgegaan, zonder de voltooiing van het geheel af te wachten.

Door andere leden werd de wenschelijkheid eener voortdurende partiele herziening betoogd, telkens wanneer in de practijk leemten aan het licht komen. Men wees als voorbeeld op de quaestie betreffende de olographische testamenten. (Zie arrest van den Hoogen Raad van 2 Maart 1886, *Weekblad van het Recht*, n°. 5252.)

Ten aanzien van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering had men in eene afdeeling niet met onverdeeld genoegen gezien, dat de Minister het voornemen heeft de summier proces-orde als regel aan te nemen. Vooreerst zijn er gevallen waarin de gewone behandeling de voorkeur verdient, en verder blijft de vraag over, welke regeling van het summier proces de Minister bedoelt, of de bestaande met twee conclusiën, of die van het wetsontwerp van den Minister VAN LYNDEN VAN SANDENBURG (door den Minister SMIDT ingetrokken), waarbij het wisselen van vier conclusiën was toegestaan. Gaarne zoude men hieromtrent worden ingelicht, daar men tegen het laatste ernstige bedenking zoude hebben.

In eene andere afdeeling achtte men dit Wetboek voor partiele herziening ongeschikt.

12de VERGADERING. — 18 JANUARI 1889.

Dragen van verboden wapenen. Met genoegen had men gezien, dat de Minister in overweging had genomen omtrent deze zaak eene wettelijke regeling voor te stellen en men drong er op aan hiermede niet te wachten.

Politie-overtredingen. In eene afdeeling werd de wensch geuit, dat voor de behandeling en de berechting van politie-overtredingen eene minder omslachtige en tijdroovende procesorde tot stand kwam. Nog meende men in eene andere afdeeling te weten, dat de ontvangers van registratie aan de tot boete veroordeelden per briefkaart opgave geven van de som, die zij ingevolge een voorafgegaan politievonniss te betalen hebben, echter zonder afzonderlijk te vermelden hoeveel voor boete en hoeveel voor kosten verschuldigd is. Daardoor wordt, ingeval de veroordeelde alleen tot het betalen der boete in staat is, hij in sommige gevallen van die betaling teruggehouden en op hem subsidiaire hechtenis toegepast, welke anders misschien zoude zijn voorkomen. Wijziging der instructie voor de ontvangers in den aangegeven zin werd wenschelijk geacht.

Drankwet. In eene afdeeling werd de aandacht gevestigd op de ongelijkmatige toepassing dezer wet bij het geven van vergunningen in de verschillende provinciën en werd er op aangedrongen, dat van de beslissingen der Gedeputeerde Staten hooger beroep of op den Koning of op den Minister van Binnenlandsche Zaken zoude worden gegeven.

Rechtspraak. Met genoegen had men gezien, dat de Minister het personeel bij de rechterlijke macht zooveel mogelijk op het voorgeschreven minimum wil brengen. Naar aanleiding van de voorgenomen vermindering van het getal raadsheren in strafzaken van zes op vijf werd de opmerking gemaakt, dat het meer in het belang eener goede justitie schijnt het getal terug te brengen op vier. Dit geeft voor de beklaagden een grooteren waarborg.

De bepaling, dat de rechter-commissaris, die het onderzoek heeft geleid, bij de behandeling eener strafzaak geen zitting kan nemen, staat eene vermindering van het getal rechters in den weg en schijnt ook niet altijd noodig. Het kwam daarom beter voor de bepaling van art. 149, eerste lid, Wetboek van Strafvordering te wijzigen in den zin van het tweede lid van genoemd artikel en te bepalen, dat *bij voorkeur* de rechter-commissaris aan de behandeling geen deel neemt.

Notariaat. De Minister stelt (pag. 4 der Memorie van Antwoord) de vervanging der arrêts van 12 Fructidor an IV en van 27 Nivôse an V afhankelijk van de wijziging van de wet van 22 Pluviôse an VII. In eene afdeeling, waar men de reden dier verklaring niet begreep, zoude men gaarne hieromtrent eene opheldering ontvangen.

Aanbevelingen voor rechterlijke betrekkingen. De vraag werd gedaan, welke regel er bestaat voor het publiceren van aanbevelingen voor rechterlijke betrekkingen. Nu eens worden deze in de Staatscourant opgenomen dan weer niet.

Gevangenis. In eene afdeeling werd het getal gevangenis voor inkrimping vatbaar geacht. Men wees onder anderen op de gevangenis te Appingedam waar doorgaans slechts 8 à 10 gevangenen zijn opgenomen en men vroeg of deze niet ergens anders kunnen worden geplaatst en de bedoelde gevangenis buiten dienst worden gesteld, waardoor aanzienlijke uitgaven zouden worden bespaard.

Inspectie van de Rijksveldwachters. Het antwoord van den Minister (pag. 9 der Memorie van Antwoord) op eene desbetreffende vraag in het Voorloopig Verslag der Tweede Kamer werd onbevredigend geacht en gaarne zoude men vernemen of de regeling der inspectiën niet zoo zoude

kunnen worden ingericht, dat niet op de inspectie-dagen geheele kantons van politie-toezicht worden verstoken.

Hoog Militair Gerechtshof. In eene afdeeling werd de wenschelijkheid betoogd om het Hoog Militair Gerechtshof op te heffen en zijne functiën over te brengen bij den Hoogen Raad.

Vastgesteld 18 Januari 1889.

PRINS.

MELVIL VAN LYNDEN.

VAN ROIJEN.

VAN DER GOES VAN DIRSLAND.

DE VOS VAN STEENWIJK.

VOORLOOPIG VERSLAG DER COMMISSIE VAN RAP-
PORTEURS over het ontwerp van wet tot vaststelling
van hoofdstuk VI der Staatsbegroting voor het dienst-
jaar 1889.

De behandeling van dit wetsontwerp in de afdeelingen gaf tot de volgende beschouwingen aanleiding:

Eindcijfer. De bekende klachten werden vernomen over het hooge eindcijfer, dat sedert de vorige jaren is geklommen; maar nog met meer nadruk werd de aandacht gevestigd op het gemis van stelsel en leidende gedachte bij het Departement van Marine. De meening werd verdeeld, dat men voorgoed moest breken met de oude denkbeelden, alsof wij in staat waren eene marine te hebben naar het voorbeeld van groote Staten. Vroeger kon men met zeemanschap, beleid, bekwaamheid en dapperheid groote dingen ter zee verrichten; thans, bij de groote ontwikkeling, die de scheepsbouw heeft verkregen, is de marine eene quaestie van geld geworden. De natie, die het meeste geld kan besteden bouwt de grootste en sterkste schepen, ingericht en gewapend naar de nieuwste ontdekkingen en uitvindingen. Een klein volk, dat zoodanig voorbeeld volgt, bereidt zich een financieelen ondergang. Daarom had men met leedwezen kennis genomen van 's Ministers voornemen om een groot schip te bouwen, dat millioenen zal kosten en met den bouw waarvan eenige jaren gemoeid zijn. Na verloop van dien tijd is het misschien verouderd, gelijk nu vele schepen verouderd zijn, waaraan enorme sommen zijn besteed. Dat een ander stelsel moet worden aangenomen blijkt ook uit hetgeen de Minister voor de verdediging van het Nieuwediep zegt noodig te hebben. Zulke kolossale sommen, als hij daarvoor noemt, veroordeelen zich zelf. De marine behoeft in Nederland evenmin als elders, zoo werd gezegd, dienst te doen om tot verdediging der neutraliteit mede te werken. Men wees op België en ook op Pruisen, dat vroeger met zijne uitgestrekte Oostzeekust geene marine had.

In verband met 's Ministers plannen omtrent aanbouw van schepen werd gewezen op zijne mededeeling omtrent den slechten toestand, waarin zich het bestaande materieel bevindt. Waar de Minister in zijne Memorie van Antwoord op het Voorloopig Verslag der Tweede Kamer, pagina 2, zegt: »Spoedige herstelling van buiten dienst gestelde schepen is ongetwijfeld gewenscht; zooveel mogelijk wordt daarnaar ook gestreefd. De verwezenlijking zou echter eischen, dat steeds in ruime mate fondsen beschikbaar waren met het oog op de vaak voorkomende onvoorziene gevallen. Door het streven naar zuinigheid zullen de fondsen evenwel dikwerf te kort schieten, terwijl de ondergeteekende betwijfelt of suppletore begrotingen, zelfs tot bespoediging der herstellingen strekkende, bij de Kamer een gunstig onthaal zouden vinden, als in strijd met een oeconomisch beheer», mag het vreemd heeten, dat hij gelden aanvraagt om nieuwe schepen te bouwen. Daarentegen verklaarden andere leden, hoezeer zij ook